

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000472

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-03-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лефтерова Олена Іванівна

2. Olena Lefterova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 02-04-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12065

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.27, 10.47, 10.89, 10.89.47

Тема дисертації:

1. Визначення походження дитини в міжнародному приватному праві.
2. Determination of Child's Origin in Private International Law.

Реферат:

1. Дисертація є комплексним науковим дослідженням матеріально-правового та колізійно-правового регулювання визначення походження дитини в міжнародному приватному праві. У роботі досліджено загальнотеоретичні питання визначення походження дитини в міжнародному приватному праві, проаналізовано актуальні норми національного законодавства та положення міжнародних договорів і висвітлено стан колізійного регулювання визначення походження дитини за наявності іноземного елемента, на підставі чого запропоновано низку авторських визначень, концепцій та висновків, які відзначаються науковою новизною. Структура дисертації складається з трьох розділів, перший розділ присвячено теоретичним засадам визначення походження дитини в міжнародному приватному праві, зокрема, досліджено правову природу поняття «визначення походження дитини» у доктрині сімейного та міжнародного приватного права. У другому розділі дисертації здійснено аналіз джерел правового регулювання визначення походження дитини у міжнародному праві та досліджено правове регулювання визначення батьківства та материнства, у тому числі у випадку застосування допоміжних репродуктивних

технологій, в обраних країнах романо-германської та англосаксонської правових сімей, країнах релігійного та з елементами звичаєвого права. Окрему вагу приділено колізійному регулюванню визначення походження дитини у випадках транскордонного визначення материнства та батьківства та діяльності Гаазької конференції з міжнародного приватного права у цьому напрямку. Третій розділ дисертації присвячено правому регулюванню визначення походження дитини за українським законодавством, досліджено визначення материнства та батьківства у позасудовому (адміністративному) та судовому порядку, здійснено аналіз правового регулювання визначення походження дитини, народженої за допомогою репродуктивних технологій. Окрім того, приділено увагу актуальним питанням української соціально-правової дійсності: зміни правового регулювання визначення походження дитини у зв'язку із рекодифікацією цивільного та сімейного законодавства в Україні, стан та перспективи регулювання транскордонного сурогатного материнства у національному законодавстві, визначення походження дитини в умовах воєнного стану та на тимчасово окупованих територіях України. Дослідження теоретичного опрацювання питання визначення походження дитини у вітчизняній та європейській доктрині сімейного та міжнародного приватного права дозволило сформулювати авторську дефініцію поняття «визначення походження дитини» як процедури встановлення батьківства та/або материнства щодо конкретної дитини, що здійснюється на підставах та у спосіб, визначених у законодавстві, і має своїм наслідком виникнення взаємних прав та обов'язків у батьків та дитини. Установлено, що у правовій доктрині термін «походження дитини» має триєдину структуру, що включає правовстановлюючий юридичний факт, який після формального закріплення у встановленому законом порядку як акт цивільного стану є: 1) тлом для виникнення батьківських правовідносин; 2) підставою для виникнення взаємних прав та обов'язків у батьків та дітей і 3) елементом ідентичності дитини, що формує особистість дитини та впливає на її подальше життя. Аргументовано, що походження дитини від батьків може ґрунтуватись як на біологічному, так і на соціальному зв'язку між дитиною та батьками, що дозволяє застосовувати цей термін не тільки у разі природного народження дитини, а й у випадках усиновлення, народження дитини за допомогою допоміжних репродуктивних технологій, зокрема сурогатного материнства. Автором визначено, що правове регулювання визначення походження дитини у міжнародному приватному праві характеризується наявністю іноземного елемента і полягає у встановленні та формальному закріпленні у визначеному в законі порядку батьківства та материнства, що здійснюється компетентними органами держави за національними правилами, з урахуванням норм міжнародних договорів. Правове регулювання визначення походження дитини у міжнародному приватному праві характеризується наявністю чотирьох ключових ознак: фактичної (визначення походження дитини є правовстановлюючим юридичним фактом), юридичної (засвідчення походження у визначеній формі (адміністративна процедура) відповідно до національного законодавства), інструментальної (включає закріплені в законі засоби забезпечення прав дитини та її найкращих інтересів) і міжнародної (визначення застосовуваного права, визнання іноземних актів цивільного стану і судових рішень, а також стандарти прав дитини, закріплені в міжнародному праві). Зважаючи на наявність іноземного елемента як ознаки правового регулювання визначення походження дитини в міжнародному приватному праві, у дослідженні визначено форми існування іноземного елемента у таких правовідносинах: народження дитини у державі, що не є державою громадянства або постійного місця проживання її батьків; здійснення акту реєстрації народження у державі, що не є державою громадянства або постійного місця проживання батьків.

2. The thesis is a comprehensive scientific study of the substantive and conflict-of-laws regulation of the determination of a child's origin in private international law. It examines general theoretical issues of determining a child's origin in private international law, analyzes current norms of national legislation and provisions of international treaties, and highlights the state of conflict-of-laws regulation of determining a child's origin in the presence of a foreign element. On this basis, several author's definitions, concepts, and conclusions are proposed, which are distinguished by scientific novelty. The thesis consists of three sections. The first section is devoted to the theoretical foundations of determining a child's origin in private international law. It studies the legal nature of the concept of "determination of a child's origin" in the doctrine of family law and private international law. The

second section analyzes the sources of legal regulation of determination of a child's origin in international law and examines the legal regulation of determining paternity and maternity, including in cases involving assisted reproductive technologies, in selected Civil Law and Common Law countries, as well as in countries with religious and customary law. Particular attention is paid to the conflict-of-laws regulation of determination of child's origin in crossborder cases of determining maternity and paternity and to the work of the Hague Conference on Private International Law in this area. The third section is devoted to the legal regulation of determination of child's origin under Ukrainian legislation. It examines the determination of maternity and paternity in extrajudicial (administrative) and judicial procedures and analyzes the legal regulation of determining the origin of children born with the help of reproductive technologies. In addition, attention is paid to topical issues of Ukrainian sociolegal reality: changes in the legal regulation of determining a child's origin in connection with the recodification of civil and family legislation in Ukraine; the state and prospects of regulating crossborder surrogacy in national legislation; and the determination of a child's origin under martial law and in the temporarily occupied territories of Ukraine. The study of the development of the issue of determining a child's origin in the domestic and European doctrine of family law and private international law made it possible to formulate an author's definition of the concept of "determination of a child's origin" as a procedure for establishing paternity and/or maternity in relation to a specific child, carried out on the grounds and in the manner specified by law, which results in the emergence of mutual rights and obligations between parents and the child. It is established that, in legal doctrine, the term "child's origin" has a threepart structure, which includes a legal fact that establishes rights and, after being formally recorded in the manner prescribed by law as a civil status act, is: 1) the basis for the emergence of parental legal relations; 2) the basis for the emergence of mutual rights and obligations between parents and children; 3) an element of the child's identity, which shapes the child's personality and affects his or her further life. It is argued that the origin of a child from parents may be based on both biological and social ties between the child and the parents, which allows this term to be used not only in the case of the natural birth of a child but also in cases of adoption and birth through assisted reproductive technologies, in particular surrogacy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Лефтерова О. І. Міжнародно-правове забезпечення реалізації права дитини на інформацію про власне походження. *Правова держава*. 2019. № 33. С. 194–199.
- Лефтерова О. І. Колізійне регулювання визначення походження дитини, народженої в «міжнародному» шлюбі. *Вісник Одеського національного університету. Правознавство*. 2019. Т. 24, вип. 2(35). С. 23–33.
- Лефтерова О. І. Визначення походження дитини в країнах загального права: правові презумпції та судова практика. *Нове українське право*. 2025. Вип. 4. С. 239–246.
- Лефтерова О. І. Визначення походження дитини в країнах романо-германської правової системи. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 05, ч. 1. С. 232–238.
- Лефтерова О. І. Визначення походження дитини на тимчасово окупованих територіях України: вплив міжнародних стандартів захисту прав дитини. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія «Право»* : зб. наук. пр. Ужгород : Яценко, 2025. Вип. 92, ч. 1. С. 431–438.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U004432 01231U102606

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Токарчук Людмила Михайлівна

2. Liudmyla Tokarchuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Красицька Лариса Василівна

2. Larysa Kraszytska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9187-4445

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 20063497

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глин'яна Катерина Михайлівна
2. Kateryna Hlyniana

Кваліфікація: к.ю.н., доцент, 12.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1778-1021**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет "Одеська юридична академія"**Код за ЄДРПОУ:** 20933314**Місцезнаходження:** Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Святошнюк Арина Леонідівна
2. Aryna Sviatoshnyuk

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7728-3190**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеський національний університет імені І. І. Мечникова**Код за ЄДРПОУ:** 02071091**Місцезнаходження:** вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Морозова Стелла Євгенівна
2. Stella Morozova

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0009-0000-0802-745X**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеський національний університет імені І. І. Мечникова**Код за ЄДРПОУ:** 02071091**Місцезнаходження:** вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Смітюх Андрій Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Смітюх Андрій Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лукашук Світлана Борисівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна